

دوفصلنامه مدیریت و توسعه ورزش

سال سوم، شماره دوم، پیاپی ۷

دانشگاه میلان

بررسی میزان تحقق اهداف آموزشی درس تربیت بدنی مدارس دوره ابتدایی

ابراهیم صالحی عمران^۱، محمد جوادی پور^{۲*}، سمیه محمدی زاد^۳

تاریخ پذیرش: ۹۱/۱۰/۲۵

تاریخ دریافت: ۹۱/۹/۱۴

چکیده

هدف: تحقیق حاضر، به بررسی میزان تحقق اهداف آموزشی درس تربیت بدنی مدارس ابتدایی استان مازندران در سه حیطة شناختی، نگرشی و مهارتی پرداخته است.

روش‌شناسی این تحقیق توصیفی و به شکل میدانی اجرا شده است. جامعه آماری شامل معلمان تربیت بدنی استان مازندران و دانش آموزان چهارم و پنجم ابتدایی شهرستان بابل بودند. از پرسشنامه، چک‌لیست مهارتی و آزمون استاندارد شده بست ایفرد برای جمع‌آوری اطلاعات استفاده شده است که اعتبار آنها از طریق ضریب آلفای کرونباخ برابر با $I=0/96$ و $I=0/95$ تایید گردید. داده‌ها با استفاده از تحلیل واریانس یک‌طرفه، آزمون t یک نمونه‌ای، آزمون t مستقل به‌منظور تعیین معنی‌دار بودن اختلاف بین گروه‌ها و آزمون لون تحلیل شدند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد اهداف آموزشی درس تربیت بدنی دوره ابتدایی در سطح دانش کمتر از حد متوسط، در سطح مهارتی بیشتر از حد متوسط و در سطح نگرشی بالاتر از حد متوسط بوده است.

نتیجه‌گیری: پیشنهاد می‌شود تا در مطالعات آتی، عوامل تحقق و عدم تحقق اهداف آموزشی در سه حیطة دانش، نگرش و مهارت در درس تربیت بدنی در دوره ابتدایی بررسی شود.

واژه‌های کلیدی: تربیت بدنی، آموزش ابتدایی، اهداف آموزشی، سطح دانش، سطح مهارت، سطح نگرش.

۱. عضو هیأت علمی دانشگاه مازندران

۲. عضو هیأت علمی دانشگاه تهران

۳. کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی آموزشی

نشانی الکترونیک نویسنده مسئول: javadipour@ut.ac.ir

مقدمه

هدف تربیت بدنی، تربیت افرادی است که از لحاظ جسمانی و روانی سالم باشند. گروه برنامه‌ریزی درسی تربیت بدنی (۱۳۷۹) بیان نموده‌اند که پژوهش‌های انجام شده نشان می‌دهد که دانش آموزان ایرانی از حیث آمادگی جسمانی در شرایط مطلوب در مقایسه با هم‌تایان خود در سایر کشورها نیستند. به علاوه درصد بالائی از دانش آموزان، هریک به نوعی از ناهنجاری‌های جسمانی ناشی از کمبود حرکت و عادات غلط در هنگام نشستن، ایستادن و حمل اشیاء رنج می‌برند؛ بنابراین، این نیاز در سطح دانش ایجاد می‌شود که دانش آموزان نسبت به وضعیت‌های بدنی و انجام حرکات و عادات صحیح شناخت پیدا کنند.

بنابراین از آنجایی که تحقق اهداف تربیت بدنی در سطوح دانش، مهارت و نگرش از اهمیت اساسی برخوردار می‌باشد، اهمیت این امر مهم، در دوران ابتدائی که از نظر شکل‌پذیری شخصیت کودک دوران حساسی است، دو چندان می‌شود. لذا آموزش تربیت بدنی از اهم وظایف آموزش و پرورش به شمار رفته و توجه جدی دست‌اندرکاران را به برنامه‌ریزی این امر مهم معطوف می‌دارد (عسگریان و همکاران، ۱۳۷۹).

لیکر (۱۳۸۴) بیان می‌کند که از زمان‌های بسیار قدیم، تعلیم و تربیت ابزاری برای کسب قدرت اجتماعی از طریق پایه‌ریزی معیارهای گروهی بوده و تربیت بدنی در جهت بقا و ادامه حیات انسان‌ها و آماده نمودن آنان برای روبرویی با دوران کهولت به کار گرفته شده است. بنا بر اظهارات رضوی (۱۳۸۴) برخی از منابع اولیه تربیت بدنی بسیار قدیمی و به ۲۶۹۷ سال قبل

کودکان امروزی کم‌تحرك‌تر از کودکان نسل‌های پیشین می‌باشند و از سطح آمادگی جسمانی پایین‌تری برخوردار هستند. بازی‌های رایانه‌ای و پلی‌استیشن و نشستن بیش از اندازه پای تلویزیون و دیگر بازی‌های کم‌تحرك‌تر و مضرتر، جایگزین بازی‌های زیبا و لذت‌بخش و پرتحرک کودکانی دیروز شده است. بازی‌هایی نظیر گرگم به هوا، هفت‌سنگ، وسطی و غیره امروزه کمتر دیده می‌شوند و کم‌کم در حال محو شدن هستند. این‌ها بازی‌هایی بودند که نیازهای طبیعی کودکانمان، با اجرای آن‌ها علاوه بر کسب آمادگی جسمانی و حرکتی چیزهای زیادی می‌آموختند را برآورده می‌ساخت (استوارت، ۱۳۸۴). ذکائی و نبوی (۱۳۷۸) در این راستا این سؤال را مطرح می‌کنند که چه باید کرد تا یکایک فرزندان این مرزوبوم با اصول و روش صحیح تربیت بدنی جدید آموزش داده شوند و زمینه‌های رشد و تقویت قوای اخلاقی و جسمانی آنان هر چه بیشتر و سازنده‌تر فراهم شود؟ در پاسخ به این سؤال هاردمن به نقل از جوادی‌پور (۱۳۸۵) به نقش تربیت‌بدنی^۱ به‌عنوان یکی از شاخه‌های علوم تربیتی که نقش مؤثری در اهداف ثابت کودکان و نوجوانان ایفا می‌نماید، اشاره می‌کند. این پدیده اجتماعی بخش مهمی از برنامه آموزشی کشورها را تشکیل می‌دهد؛ اما لیکر^۲ (۱۳۸۴) معتقد است که، وضعیت تربیت بدنی نیازمند مطالعه و بررسی به موقع است تا بتوان آن را در متن کنونی پیشرفت آموزشی به گونه‌ای جای داد که عرصه‌ی آرمان‌ها و نیازهای تربیت بدنی به درستی در نظر گرفته شود.

1. Physical Education
2. Laker

رکودهای حاصله عنوان کردند. جهت تهیه نورم‌های استعداد سنجی تکنیکی فوتبال ویژه دانش آموزان پسر ۱۲ و ۱۳ ساله تهرانی، دانشجوی (۱۳۸۲) آزمون‌های تکنیکی ۶ گانه را برای سنین ۱۲ و ۱۳ سال مشخص کرد. همچنین نشان داد اکثر دانش آموزان تهرانی در تکنیک دویدن با توپ و چرخیدن، در آزمون سرعت و دریبل زدن و در آزمون سرزدن و شوت زدن در حد میانگین عمل کردند.

به منظور ارزیابی و مقایسه میزان آمادگی جسمانی دانش آموزان دختر و پسر سراسر کشور با نورم ملی، گایینی و آزمون (۱۳۸۰) تحقیقی تحت عنوان بررسی میزان آمادگی جسمانی دانش آموزان دختر و پسر سنین ۹ تا ۱۷ سال سراسر کشور و مقایسه آن با نورم ملی انجام دادند. فاضلی فر (۱۳۸۳) نیز در زمینه آمادگی جسمانی تحقیقی به عنوان بررسی مقایسه‌ای آمادگی جسمانی دانش آموزان پسر ۱۱ تا ۱۳ ساله شهرستان آمل انجام داده است.

در حیطه نگرش، کلاتر زاده (۱۳۸۲) عواملی از قبیل عوامل فیزیکی، تجهیزاتی، فنی، انسانی، اجتماعی، شخصی، آمادگی جسمانی و مهارت‌های زندگی شناسایی گردید و مشخص شد عوامل فیزیکی- تجهیزاتی تأثیر مطلوبی بر رغبت دانش آموزان به فعالیت‌های ورزشی نداشته است، در حالی که عوامل فنی، انسانی، اجتماعی، آمادگی جسمانی و مهارتی، تأثیر مطلوبی بر رغبت دانش آموزان به فعالیت‌های ورزشی داشته‌اند. همچنین بهزاد پور و موسی پور (۱۳۸۲) در تحقیق خود، وضعیت ورزش در مدارس متوسطه ناحیه ۲ شهر کرمان از حیث امکانات و وسایل و تجهیزات و مقایسه با وضع مطلوب مورد بررسی قرار دادند. نتایج نشان دادند

از میلاد می‌رسد. تاریخ و فرهنگ گذشته بسیاری از کشورهای باستانی چون هندوستان، ایران، مصر، بابل، یونان و روم نشانگر آن است که هدف کشورها از برنامه تربیت بدنی جز مقاصد نظامی و لشکری نبوده است. به دلیل نقش محوری و تعیین کننده‌ای که ایرانیان برای تربیت بدنی قائل بودند، از سنین بسیار پایین کودکان را مورد آموزش هنرهای مختلف از جمله اسب‌سواری، تیراندازی، شنا، چوگان و هاکی قرار می‌دادند. ایرانیان سه چیز را از پنج سالگی به کودکان خود می‌آموختند: سوارکاری، تیراندازی و راست‌گوئی. بدین ترتیب می‌توان دریافت که تربیت بدنی از چه ارزش و اهمیتی در نزد ایرانیان باستان برخوردار بوده است (آذربانی و کلاتری، ۱۳۸۵).

همان‌طور که بیان شد در گذشته تربیت‌بدنی حائز اهمیت بوده است، امروزه نیز اهمیت این موضوع بر کسی پوشیده نیست با این حال کمتر در سیستم‌های آموزشی مورد توجه قرار گرفته است. تحقیق نیکزاد (۱۳۸۱) نشان از وضعیت نامناسب مهارت عملی درس تربیت بدنی در دانش آموزان دوره متوسطه استان مازندران است. نتایج حاصله حاکی از آن است که رکوردهای مرحله دوم مناسب‌تر از مرحله اول می‌باشد؛ زیرا مدت آموزش در مرحله دوم بیشتر بوده است. در کلیه آزمون‌های مرحله اول و دوم نتایج حاصل از اجرای آزمون‌ها در دختران ضعیف‌تر از پسران هم سن می‌باشد، که فاکتورهایی از قبیل کم‌تحرك بودن دختران نسبت به پسران، عدم تشویق و ترغیب دختران به فعالیت‌های بدنی، تفاوت‌های فیزیولوژی، بیومکانیکی، بیوشیمیایی و آنتروپی در دو جنس تا حدودی می‌تواند بیانگر تفاوت در میزان

که ارزیابی زمین و تجهیزات و نحوه اجرا، نامطلوب؛ توانایی نیروی انسانی، مطلوب و علاقه و توانایی دانش آموزان، نسبتاً مطلوب برآورد شده‌اند.

در حیطه دانش، بررسی و شناخت میزان ناهنجاری‌های وضعیتی بالاتنه دختران مدارس راهنمایی در شهرستان نجف‌آباد اصفهان توسط یزدانی (۱۳۷۴) صورت گرفته است. یافته‌های این مطالعه نشان داد نزدیک به ۴۱٪ دانش آموزان به ناهنجاری‌های وضعیتی بالاتنه مبتلا بودند و بیشترین میزان ناهنجاری به افتادگی شانها ۸۷٪ و کمترین ناهنجاری به فرورفتگی قفسه سینه ۱۵٪ اختصاص داشت. همچنین، بین تیپ بدنی و عادت حمل کیف با ایجاد ناهنجاری‌های پشت کج، بین عادت نشستن و عادت مطالعه با ایجاد ناهنجاری کیفوز، بین عادت خوابیدن با ایجاد ناهنجاری لوردوز کمری ارتباط معنی‌داری مشاهده نگردید.

بررسی مقایسه‌ای ناهنجاری‌های ستون فقرات پسران و دختران دانش‌آموز نیز توسط دانشمندی و همکاران (۱۳۸۲) نیز مشخص کرد پسران به میزان ۷۹/۷۵ درصد و دختران ۸۱/۶۶ درصد و به طور کلی ۸۰/۶۸ درصد جامعه مورد پژوهش دچار ناهنجاری‌های وضعیتی ستون فقرات هستند. اطلاعات حاصل از نتایج این دو تحقیق نشان دهنده این موضوع است که دانش آموزان از اطلاعات و دانش لازم در رابطه با عادات حرکتی و وضعیت‌های نشستن، راه رفتن، خوابیدن و مطالعه نمودن برخوردار نیستند.

هنسلی و وایست^۱ (۱۹۸۹) نشان شرکت در فعالیت‌ها، بیشترین سهم (۹۶ درصد) تلاش (۸۸ درصد) و بعد از آن نگرش (۷۶ درصد) و تکلیف

تعیین شده کمترین سهم (۱۱ درصد) را در نمره نهایی داشته است. بارت^۲ (۱۹۹۰) نیز در تحقیق خود نشان داد که دانش آموزان به حرکات موزون، یادگیری مهارت‌های ورزشی و بازی، علاقه بیشتری دارند ولی برنامه آمادگی جسمانی و دومیدانی را ناخوشایند می‌دانند. وایلد و همکاران^۳ (۱۹۹۸) اهمیت ۲۷ هدف تربیت بدنی را از دیدگاه ۲۳ متخصص تربیت بدنی بررسی کردند، از نظر آن‌ها هدف شناختی بالاترین اولویت را داشت، هدف آمادگی جسمانی و حرکتی و سپس عاطفی - اجتماعی در رتبه‌های بعدی قرار داشت.

آن‌گونه که مشخص است برای دستیابی به یک نظام منطقی از اهداف، تاکنون کوشش‌های زیادی انجام شده است؛ اما این مقوله قبل از هر چیزی، به صورت وسیله‌ای برای آزمون توازن میان هدف‌های درسی، یک برنامه است و در این میان الگویی که بیش از همه مورد استفاده واقع شده است، الگوی طبقه‌بندی هدف‌های آموزشی بلوم^۴ است که براساس آن هدف‌ها به سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی - حرکتی طبقه‌بندی شده‌اند (ذکائی و همکاران، ۱۳۸۰). آذربانی و کلانتری (۱۳۸۵) دانش را مهم‌ترین حیطه می‌دانند و معتقدند که در تربیت بدنی همه عوامل مربوط به شناخت حرکت از قبیل قوانین علم مکانیک، بیومکانیک، آناتومی، فیزیولوژی، مسائل روان‌شناختی و همچنین تاریخچه، پیشینه، قوانین و مقررات ورزش‌ها در حیطه شناختی - یا به تعبیر متخصصان ورزشی - در «حوزه رشد و توسعه تفسیری» قرار دارد. علاوه

2. Brunette

3. Wild et al.

4. Bloom

1. Hensley & East

می‌دهد؛ بنابراین، تحقیق حاضر، به دنبال پاسخگویی به این سؤال است که میزان تحقق اهداف آموزشی در سه حیطه شناختی، نگرشی و مهارتی درس تربیت بدنی مدارس ابتدایی تا چه حد است؟

روش‌شناسی پژوهش

از آنجایی که هدف اصلی تحقیق شناسایی وضع موجود درس تربیت بدنی است، لذا از روش توصیفی- پیمایشی استفاده شده است. دو گروه اصلی جامعه این پژوهش را تشکیل می‌دهند:

- ۱) معلمان تربیت بدنی دوره ابتدایی استان مازندران که ۱۸۰ نفر می‌باشد (معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و منابع انسانی، ۱۳۸۸)
- ۲) دانش آموزان که در این پژوهش با توجه به امکانات، زمان، هزینه و نوع جمع‌آوری اطلاعات (مشاهده) از دانش آموزان دختر و پسر کلاس‌های چهارم و پنجم ابتدایی شهرستان بابل جمع‌آوری اطلاعات صورت گرفته است. تعداد این دانش آموزان ۱۰۳۳۰ نفر بود (همان منبع).

مناسب‌ترین روش نمونه‌گیری، در ارتباط با جامعه معلمان تربیت بدنی (به دلیل جمعیت محدود آنان) روش نمونه‌گیری هدفمند بود. بنابراین شهرستان‌های مرکزی استان، ساری (ناحیه یک و دو)، بابل و آمل که معلمان تربیت بدنی در این نقاط متمرکز شده بودند انتخاب شدند. بر اساس سرشماری تعداد معلمان ۱۱۴ نفر بود و پرسشنامه بین آنان پخش گردید.

نمونه‌گیری مورد استفاده در جامعه دانش آموزان، به صورت طبقه‌ای^{۱۱} - تصادفی بود که از جدول مورگان استفاده شد و تعداد ۳۷۰ نفر

بر این، حیطه نگرش در تربیت بدنی جایگاهی ویژه دارد زیرا بدون توجه به آن برنامه‌های ورزشی تا حد برنامه‌های گلائیاتوری و برنامه‌های تربیت بدنی تا حد «پرورش تن» نزول خواهد کرد. در تربیت بدنی آموزش و نهادینه کردن همه ارزش‌های الهی، اخلاقی، اجتماعی، فرهنگی، گذشت، ایثار، جوانمردی و خلاصه منش‌های پهلوانی در این حیطه جای می‌گیرند. تحقیقاتی که در سال‌های اخیر در زمینه رشد شخصیت^۱، خویش‌پنداری^۲، پذیرش اجتماعی^۳، عزت‌نفس^۴ و غیره صورت گرفته در حیطه عاطفی تربیت بدنی جای دارند. در بیان اهمیت اهداف حیطه روانی- حرکتی رضانی نژاد (۱۳۸۶) خاطر نشان می‌سازد که این حیطه جزء اهداف درجه اول و بسیار مهم تربیت بدنی و ورزش است؛ زیرا همه حرکات آدمی براساس یک نظم منطقی در شش سطح حرکات بازتابی^۵، حرکات بنیادی^۶، توانایی‌های ادراکی^۷، توانایی‌های جسمانی^۸، حرکات مهارتی^۹ و ارتباط ارتباط غیرکلامی^{۱۰} قرار گرفته است. در هر یک از این طبقات، حرکات و توانایی‌های بسیار زیادی وجود دارد. بنابراین اهداف و فعالیت‌های حیطه روانی- حرکتی از اهمیت زیادی در رشته تربیت بدنی و ورزش برخوردار است و بخش مهمی از اهداف اختصاصی آن را تشکیل

1. Personality development
2. Self concept (self image)
3. Social competence
4. Self steam
5. Reflex movements
6. Fundamental movements
7. Perceptual abilities
8. Physical abilities
9. Skilled movements
10. Nonverbal communication

11. Stratified sampling

آن با توجه به مقدار گزارش شده در ستون میانگین ۲/۹۹۶ است.

به طور تصادفی انتخاب شدند. ابزار سنجش در حیطه عاطفی و شناختی پرسشنامه محقق ساخته، در حیطه روانی- حرکتی که شامل دو بعد مهارتی و آمادگی جسمانی بود. در بعد مهارتی چکلیست و در بعد آمادگی جسمانی تست استاندارد بست ایفرد مورد استفاده قرار گرفت. برای تعیین روایی، چکلیست پرسشنامه از نظرات چند تن از صاحب نظران استفاده شد و روایی صوری و محتوایی آن‌ها تأیید گردید. برای برآورد پایایی از طریق نرم افزار SPSS با ضریب آلفای کرونباخ میزان پایایی چکلیست ۰/۹۵ و میزان پایایی پرسشنامه ۰/۹۶ محاسبه گردید.

تجزیه و تحلیل داده از طریق آمار توصیفی شامل جداول، درصد فراوانی و نمودار ستونی و از طریق آمار استنباطی شامل آزمون تجزیه تحلیل واریانس یک طرفه به منظور تعیین معنی دار بودن اختلاف بین گروه‌ها که سطح معنی دار بودن $p \leq 0/05$ در نظر گرفته شد. همچنین از آزمون t یک نمونه‌ای و t مستقل برای مقایسه گروه‌ها و آزمون لون^۱ برای فرض برابری واریانس‌ها (متجانس بودن واریانس‌ها در بین دو گروه) به استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

به طور کلی طبق داده‌های بدست آمده از تجزیه و تحلیل سؤالات پرسشنامه مربوط به حیطه دانش مشخص شد میزان تحقق اهداف آموزشی درس تربیت بدنی دوره ابتدایی در سطح دانش کمتر از حد متوسط است و میزان

---

1. Leven test

جدول ۱. توزیع فراوانی و درصد فراوانی براساس تحقق اهداف آموزشی در سطح دانش

مقیاس سنجش	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
خیلی کم	۰	۰	۰
کم	۲۹	۳۰/۵	۳۰/۵
متوسط	۴۳	۴۵/۳	۷۵/۸
زیاد	۲۱	۱/۲۲	۹۷/۹
خیلی زیاد	۲	۲/۱	۱۰۰
جمع	۹۵	۱۰۰	

تربیت بدنی دوره ابتدایی در سطح مهارتی تحقق یافته است (بیشتر از متوسط است) و میزان آن با توجه به مقدار گزارش شده در ستون میانگین ۳/۶۵۶۸۹ است.

طبق داده‌های بدست آمده از تجزیه و تحلیل چک‌لیست مربوط به حیطة مهارت در بعد مهارتی نیز مشخص شد با توجه به مقدار معنی‌داری به دست آمده، اهداف آموزشی درس

جدول ۲. توزیع فراوانی و درصد فراوانی بر اساس تحقق اهداف آموزشی در سطح مهارت

مقیاس سنجش	فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
خیلی کم	۲	۵	۵
کم	۱۶	۴/۳	۴/۹
متوسط	۱۱۱	۳۰	۳۴/۹
زیاد	۱۸۸	۵۰/۸	۸۵/۷
خیلی زیاد	۵۳	۱۴/۳	۱۰۰
جمع	۳۷۰	۱۰۰	

ایفرد) استفاده شد، که نتایج آن در جدول زیر خلاصه شده است.

برای سنجش میزان آمادگی جسمانی از دانش آموزان از تست آمادگی جسمانی (بست

جدول ۳. وضعیت آمادگی جسمانی به طور کلی

نام متغیر	میانگین	میانه	انحراف معیار	مینیمم	ماکزیمم	دامنه	چولگی	کشیدگی
دو ۵۴۰ متر	۱۷۵/۳۶	۱۷۲	۲۴/۷۹۴	۸۸	۲۳۰	۱۴۲	-۰/۱۳۳	-۰/۱۵۰
دراز نشست	۲۸/۸۴	۲۹/۵۰	۱۳/۳۸۸	۲	۷۵	۷۳	-۰/۳۴۷	-۰/۰۱۶

بارفیکس	۱۰/۰۷	۱۰	۶/۱۸۸	۱	۲۸	۲۷	۰/۶۸۱	-۰/۱۱۹
انعطاف پذیری	۲۷/۰۵	۲۶	۶/۸۹۲	۱۰	۴۳	۳۳	۰/۲۲۳	-۰/۵۸۸

در بررسی تحقق اهداف آموزشی حیطه نگرشی درس تربیت بدنی، نتایج حاصل نشان داد تحقق اهداف آموزشی درس تربیت بدنی دوره ابتدایی در سطح نگرش بیشتر از حد متوسط است (میانگین ۳/۶۳۴۷۴).

طبق جدول (۳) وضعیت آمادگی جسمانی به طور کلی در پسران و دختران ۱۰ و ۱۱ ساله با میانگین آزمون دو ۵۴۰ متر، ۱۷۵/۳۶؛ دراز نشست، ۲۹/۸۴؛ بارفیکس، ۱۰/۰۷ و انعطاف پذیری، ۲۷/۰۵ به دست آمد.

جدول ۴. توزیع فراوانی و درصد فراوانی براساس کل تحقق اهداف آموزشی در سطح نگرش

مقیاس سنجش فراوانی	درصد فراوانی	درصد فراوانی تجمعی
خیلی کم	۰	۰
کم	۳	۳/۲
متوسط	۳۷	۴۲/۱
زیاد	۴۷	۹۱/۶
خیلی زیاد	۸	۱۰۰
جمع	۹۵	۱۰۰

مهارت دانش آموزان بیشتر از میانگین دانش آن‌ها بوده است. همچنین، بین میانگین‌های دانش و نگرش دانش آموزان نیز تفاوتی معنی داری وجود داشت. تفاضل میانگین‌های دانش و نگرش ۰/۶۳۸ - که مقدار منفی نشان می‌دهد میانگین نگرش دانش آموزان بیشتر از میانگین دانش آن‌ها بود. علاوه بر این، مشخص شد بین مهارت و نگرش دانش آموزان تفاوت معناداری وجود نداشت.

اطلاعات جدول (۵) نشان می‌دهد بین تحقق اهداف در حیطه دانش، مهارت و نگرش تفاوتی معنی‌دار وجود داشت. همچنین، با استفاده از آزمون بنفرونی مقایسات دویه دو میانگین‌های این سه حیطه مشخص شد (جدول ۶) بین میانگین‌های دانش و مهارت دانش آموزان تفاوتی معنی‌دار وجود داشت. به عبارت دیگر، تفاضل میانگین‌های دانش و مهارت ۰/۶۸۹۴۲ شده است که مقدار منفی نشان می‌دهد میانگین

جدول ۵. آنالیز واریانس برای فرض برابری میانگین‌های سه حیطه

میانگین مربعات	آماره F	سطح معنی‌داری
----------------	---------	---------------

بین گروه‌ها	۱۸/۲۸	۳۷/۰۴۵	۰/۰۰۱
درون گروه‌ها	۰/۴۹۳		

جدول ۶. مقایسه دانش، مهارت و نگرش براساس سؤال ۴

متغیر	اختلاف میانگین	خطای استاندارد	معنی‌داری
دانش-مهارت	-۰/۶۸۹۴۲	۰/۰۸۰۷۹	۰/۰۰۱
نگرش-مهارت	۰/۰۵۱۴۲	۰/۰۸۰۷۹	۱/۰۰۰
دانش-نگرش	-۰/۶۳۸۰۰	۰/۱۰۱۹۲	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

از قابلیت‌های آمادگی جسمانی دانش‌آموزان بهتر از میانگین مربوط به آن قابلیت‌ها در نورم ملی بود. تحقیق حاضر نیز وضعیت دانش‌آموزان مازندرانی را نسبت به نورم استانی در قابلیت‌های قلب و عروقی (دو ۵۴۰ متر)، کمتر از حد نرم استانی؛ در استقامت بالاتنه (بارفیکس)، کمتر از حد متوسط؛ در دراز نشست، بیشتر از نورم استاندارد و در انعطاف‌پذیری کمتر از حد متوسط نورم استانی برآورد شد.

برای پسران ۱۱ ساله، میانگین زمان برای طی دو ۵۴۰ متر بیشتر از مقدار نورم یعنی، ۱۵۲/۵۲ بود. تحقیقات فاضلی فر نیز (۱۳۸۳) در بررسی مقایسه‌ای وضعیت آمادگی جسمانی پسران ۱۱ تا ۱۳ ساله آمل صحت این یافته را تأیید نموده است.

میانگین دراز نشست، ۳۸/۱۰ بود که برای پسران ۱۱ ساله بیشتر از متوسط نورم است. تحقیق فاضلی فر (۱۳۸۳) نیز بیان می‌کند که دانش‌آموزان پسر ۱۱ ساله آملی از نظر استقامت عضلات شکم نسبت به میانگین استانی

یافته‌های این مطالعه نشان داد میزان تحقق اهداف آموزشی درس تربیت بدنی دوره ابتدایی در سطح دانش، کمتر از حد متوسط بود که با نتایج تحقیق یزدانی (۱۳۷۴) و دانشمندی و همکاران (۱۳۸۲) مطابقت داشت که از وضعیت نامطلوب تربیت بدنی دانش‌آموزان حکایت دارد. احتمالاً عدم شناخت دانش‌آموزان از تربیت بدنی و وضعیت‌های بدنی یکی از دلایل این موضوع است.

اهداف آموزشی درس تربیت بدنی دوره ابتدایی در سطح روانی- حرکتی شامل دو بعد مهارتی و آمادگی جسمانی بود که در این تحقیق مشخص شد اهداف آموزشی در بعد مهارتی بیشتر از حد متوسط بوده است. بهزاد پور و موسی پور (۱۳۸۲) نیز توانایی دانش‌آموزان در درس تربیت بدنی را نسبتاً مطلوب عنوان کردند.

تحقق اهداف در بعد آمادگی جسمانی کمتر از حد متوسط بوده است. در همین زمینه گایینی و آزمون (۱۳۸۰) نیز نشان دادند برخی

سنی از دختران، میانگین انعطاف‌پذیری بارفیکس، $7/56$ به دست آمد که برای پسران ۱۱ ساله کمتر از نرم متوسط است که با نتایج فاضلی فر (۱۳۸۳) یکسان بود. همچنین میانگین انعطاف‌پذیری، $30/74$ برآورد شد که برای این گروه سنی از پسران بیشتر از نرم متوسط است.

میانگین زمان برای طی دو ۵۴۰ متر، $179/47$ به دست آمد که برای گروه سنی پسران ۱۰ ساله بیشتر از مقدار نرم بود. میانگین دراز نشست، $36/02$ برای پسران ۱۰ ساله بیشتر از متوسط نرم بود. همچنین، متوسط میزان بارفیکس، $14/88$ برای پسران ۱۰ ساله بیشتر از نرم متوسط بود. برای این گروه سنی از پسران، میانگین انعطاف‌پذیری، $27/75$ کوچک‌تر یا مساوی با نرم متوسط بود.

میانگین زمان برای طی دو ۵۴۰ متر برای دختران ۱۱ ساله $176/87$ مشخص شد که کوچک‌تر یا مساوی با مقدار نرم بود. علاوه بر این، میانگین دراز نشست برای دختران ۱۱ ساله $(22/59)$ بیشتر از متوسط نرم بود. متوسط میزان بارفیکس برای دختران ۱۱ ساله $8/09$ برآورد شد که کمتر از نرم متوسط بود. برای این گروه سنی از دختران، میانگین انعطاف‌پذیری $(22/62)$ کمتر از نرم متوسط بود.

میانگین زمان دختران ۱۰ ساله برای طی دوی ۵۴۰ متر، $186/20$ به دست آمد که بزرگ‌تر از مقدار نرم بود. میانگین دراز نشست برای دختران ۱۰ ساله $(17/89)$ کوچک‌تر یا مساوی متوسط نرم برآورد شد. متوسط میزان بارفیکس برای دختران ۱۰ ساله $6/27$ به دست آمد که کمتر از نرم متوسط بود. برای این گروه

میانگین زمان دختران ۱۰ ساله برای طی دوی ۵۴۰ متر، $186/20$ به دست آمد که بزرگ‌تر از مقدار نرم بود. میانگین دراز نشست برای دختران ۱۰ ساله $(17/89)$ کوچک‌تر یا مساوی متوسط نرم برآورد شد. متوسط میزان بارفیکس برای دختران ۱۰ ساله $6/27$ به دست آمد که کمتر از نرم متوسط بود. برای این گروه

سنی از دختران، میانگین انعطاف‌پذیری بارفیکس، $7/56$ به دست آمد که برای پسران ۱۱ ساله کمتر از نرم متوسط است که با نتایج فاضلی فر (۱۳۸۳) یکسان بود. همچنین میانگین انعطاف‌پذیری، $30/74$ برآورد شد که برای این گروه سنی از پسران بیشتر از نرم متوسط است.

میانگین زمان برای طی دو ۵۴۰ متر، $179/47$ به دست آمد که برای گروه سنی پسران ۱۰ ساله بیشتر از مقدار نرم بود. میانگین دراز نشست، $36/02$ برای پسران ۱۰ ساله بیشتر از متوسط نرم بود. همچنین، متوسط میزان بارفیکس، $14/88$ برای پسران ۱۰ ساله بیشتر از نرم متوسط بود. برای این گروه سنی از پسران، میانگین انعطاف‌پذیری، $27/75$ کوچک‌تر یا مساوی با نرم متوسط بود.

میانگین زمان برای طی دو ۵۴۰ متر برای دختران ۱۱ ساله $176/87$ مشخص شد که کوچک‌تر یا مساوی با مقدار نرم بود. علاوه بر این، میانگین دراز نشست برای دختران ۱۱ ساله $(22/59)$ بیشتر از متوسط نرم بود. متوسط میزان بارفیکس برای دختران ۱۱ ساله $8/09$ برآورد شد که کمتر از نرم متوسط بود. برای این گروه سنی از دختران، میانگین انعطاف‌پذیری $(22/62)$ کمتر از نرم متوسط بود.

میانگین زمان دختران ۱۰ ساله برای طی دوی ۵۴۰ متر، $186/20$ به دست آمد که بزرگ‌تر از مقدار نرم بود. میانگین دراز نشست برای دختران ۱۰ ساله $(17/89)$ کوچک‌تر یا مساوی متوسط نرم برآورد شد. متوسط میزان بارفیکس برای دختران ۱۰ ساله $6/27$ به دست آمد که کمتر از نرم متوسط بود. برای این گروه

منابع

- آذربانی، ا و ر. کلانتری. ۱۳۸۵. اصول و مبانی تربیت بدنی و ورزش. نشر آبیژ، تهران.
- استوارت، گ. ۱۳۸۴. ورزش و زندگی فعال (دارویی معجزه‌آسا برای یک زندگی سالم و عمری طولانی). ترجمه: مرتضی ملیجی. نشر لک‌لک، تهران.
- اسماعیلی، م. ر. ۱۳۸۳. مطالعه تطبیقی برنامه درسی تربیت بدنی دوره ابتدایی در ایران و کشورهای منتخب جهان و ارائه الگو. پایان‌نامه دکتری تربیت بدنی و علوم ورزشی، دانشگاه تربیت‌معلم.
- بهزادپور، ف و ن. موسی پور. ۱۳۸۲. ارزشیابی اجرای درس تربیت بدنی در مدارس متوسطه ناحیه ۲ کرمان. مجموعه مقالات چهارمین همایش علمی تربیت بدنی و تندرستی مدارس، تهران، انتشارات دفتر تحقیق و توسعه. صص ۲۲۰-۲۴۵.
- جوادی پور، م. ۱۳۸۵. نظرگاه‌ها، رویکردها و الگوهای طراحی برنامه درسی تربیت بدنی دوره ابتدایی. فصلنامه پژوهش‌ده تربیت بدنی و علوم ورزشی وزارت علوم و تحقیقات و فناوری، ۱۲: ۶-۱.
- دانشجو، ع. ۱۳۸۲. تهیه نرم‌استعدادسنجی تکنیکی فوتبال ویژه دانش‌آموزان پسر سنین ۱۲ و ۱۳ سال مدار فوتبال شهر تهران. مجموعه مقالات چهارمین همایش علمی تربیت بدنی و تندرستی مدارس. تهران، انتشارات وزارت آموزش و پرورش، معاونت تربیت بدنی و تندرستی. صص ۵۰-۵۹.
- دانشمندی، ح. م. ح. سردار و ح. پورحسینی. ۱۳۸۲. بررسی مقایسه‌ای ناهنجاری‌های ستون فقرات پسران و دختران دانش‌آموز. مجموعه مقالات چهارمین همایش علمی تربیت بدنی و تندرستی مدارس. تهران، انتشارات وزارت آموزش و پرورش، معاونت تربیت بدنی و تندرستی. صص ۳۸۰-۳۹۵.
- ذکائی، ح. ح. عابد نظری و م. بخردی. ۱۳۸۰. آموزش فراگیر معلمان سراسر کشور. انتشارات تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش، تهران.
- ذکائی، م و م. نبوی. ۱۳۷۸. کلیات تربیت بدنی در مدارس. انتشارات سمت، تهران.
- رضوی، م. ح. ۱۳۸۴. اصول و مبانی تربیت بدنی. نشر شمال پایدار (مؤسسه فرهنگی هنری دانشگاه شمال).
- رضوانی نژاد، ر. ۱۳۸۶. اصول و مبانی تربیت بدنی و ورزش. نشر بامداد کتاب، تهران.
- عسگریان، م. ط. س. مظلومی و ا. دباغان. ۱۳۷۹. راهنمای معلمان تربیت بدنی (برنامه‌ریزی درس تربیت بدنی). وزارت آموزش و پرورش معاونت پرورشی (مؤسسه فرهنگی منادی تربیت)، تهران.
- فاضلی فر، س. ۱۳۸۳. بررسی مقایسه‌ای آمادگی جسمانی دانش‌آموزان پسر ۱۱ تا ۱۳ ساله شهرستان آمل. فصلنامه حرکت، ۲۸: ۱۰۷-۱۲۶.
- کلانتر زاده، م. ۱۳۸۲. عوامل مؤثر بر میزان رغبت دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه به انجام فعالیت‌های ورزشی در ساعات درس تربیت بدنی و راه‌های افزایش آن از دیدگاه دانش‌آموزان و مربیان تربیت بدنی استان آذربایجان غربی. مجموعه مقالات چهارمین همایش علمی تربیت بدنی و تندرستی مدارس. تهران، انتشارات وزارت آموزش و پرورش، معاونت تربیت بدنی و تندرستی. صص ۲۴۸-۲۵۶.

- کوزه‌چیان، ه. ۱۳۷۷. *ضرورت بازنگری اساسی در درس تربیت بدنی در مقطع ابتدایی*. فصلنامه مدرس، ۳: ۱-۱۵.
- گائینی، ع.ع و ج. آزمون. ۱۳۸۰. *بررسی میزان آمادگی جسمانی دانش آموزان دختر و پسر سنین ۹ تا ۱۷ سال سراسر کشور و مقایسه آن با نرم ملی*. فصلنامه المپیک، ۱۹: ۵۱-۶۲.
- گروه برنامه‌ریزی درس تربیت بدنی. ۱۳۷۹. *راهنمای برنامه درسی تربیت بدنی*. انتشارات سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش و پرورش، تهران.
- لیکر، آ. ۱۳۸۴. *فرا تراز مرزهای تربیت بدنی*. ترجمه: الهام روشن پور. بامداد کتاب، تهران.
- معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و منابع انسانی. ۱۳۸۸. *آمار سازمان آموزش و پرورش استان مازندران*. وزارت آموزش و پرورش، تهران.
- نیکزاد، م.ب. ۱۳۸۱. *هنجاریابی مهارت‌های ورزشی بسکتبال و هندبال دانش آموزان دوم و سوم متوسطه استان مازندران*. مجموعه مقالات چهارمین همایش علمی تربیت بدنی و تندرستی مدارس. تهران، انتشارات وزارت آموزش و پرورش، معاونت تربیت بدنی و تندرستی.
- یزدانی، ا. ۱۳۷۴. *بررسی و شناخت میزان ناهنجاری‌های وضعیتی بالاتنه دختر مدارس راهنمایی شهرستان نجف‌آباد اصفهان*. مجموعه مقالات اولین کنگره علمی بین‌المللی تربیت بدنی و ورزش دانش آموزان دختر تهران وزارت آموزش و پرورش. صص ۳۰۰-۳۲۳.
- Burnett, V. 1990. *The Experience and Perception of Physical Education by Children in Venda Schools*. *JOPERD*, 13(1): 9-19.
- Hensley, L. and W. East. 1989. *Testing and Grading in the Psychomotor Domain*. *JOPERD*, 23(4): 297-321.
- Wild, B. and E. Brsson. 1998. *The Importance of Selected Aims of Physical Education and Perceived Need for Knowledge Professionals in Blank Education*. *JOPERD*, 11(1): 1-17.

Management and Sport Development
A bioannual journal

No 2, Serial 7, 2015-2016

**The Amount of Educational Goals Achievement in Physical Education
Course in Elementary Schools of Mazandaran Province**

Salahi Omran. E¹, Havadipour. M², Mohammdzad. S^{3*}

Received: 04/12/2012

Accepted: 14/01/2013

Abstract

Objective: The present research examine educational goals achievement in three cognitive, perspective, and psychomotor domains of physical education in elementary schools of Mazandaran province.

Methodology: This research was descriptive. Statistical population of this research consisted of physical education teachers of Mazandaran province and fourth and fifth grade elementary school students of Babol. For data collection, questionnaire, skillful checklist and standardized best Aahperd test were used. To measure questionnaire and checklist's validity, Alfa coefficient of Kronbakh was used that were estimated $r=0.96$ and $r= 0.95$, respectively. Data analysis through inferential statistic included tables, frequency percentage, and through perceptual statistic included one-way variance analysis test, one sample t test, independent t test in order to determine significant difference between groups and Leven test.

Results: The research results showed the educational goals of physical education during elementary period in knowledge level was less than average, in skill level was more than average and in approaching level was more than average.

Conclusion: Based on the findings of this research, it is suggested that future researches study the factors that affect the achievement and not-achievement of educational goals in three cognitive, perspective and psychomotor domains of physical education in elementary schools.

Keywords: physical education, elementary education, educational goals, knowledge level, skill level, perspective level.

---

1. Professor, University of Mazandaran.

2. Mohammad Javadipour, University of Tehran.

3. M.A Student of Educational Planning, University of Mazandaran

*Email: Javadipour@ut.ac.ir